

Inad fotografiemi

Srozumitelné oči

MARKÉTA PILÁTOVÁ

Téměř vždy, když se odhodlám zajít do galerie zaměřené na současné výtvarné umění, jdu tam s pocitem, že nebudu ničemu rozumět. Není mi jasné, proč je poskakující železný kbelík konceptuální objekt, jenž mi svou kbelíkovostí v holé místnosti cosi sděluje. Nebo proč se na umělecké performanci balí paní do igelitu, pak půl hodiny trhá noviny, nadělá u toho nepořádek a druhý den dostane od španělské vlády zlatou medaili za zásluhy o moderní umění.

Nedávno jsem se od výtvarníka Michala Pěchoučka dozvěděla, že moderní umění „je plné nesmyslů“ a že není potřeba všemu rozumět. Moc mě to ale neuklidnilo.

Pořád mám pocit, že se porozumění nesmím vzdát. Představuju si, že jednou vejdu do těch klinicky bílých prostor a něco na mě vykoukne a nebude se to vy-

jadřovat k současné globální krizi, ale bude to prostě a jen krásné.

Odhodlaně tedy vcházím do pražské galerie Švestka, otevřu dveře a překvapeně hledím na místnost plnou fotek. Začíná to dobře, žádné kbelíky na obzoru. Výstava se jmenuje anglicko-česky *The Voice Reached Us Through the Floor but the Words Themselves Were Lost / Podlahou k nám pronikal hlas, samotným slovům nebylo rozumět* a nafotila ji Petra Malá Miller (1979), která se narodila v Třebíči, ale žije v Kanadě. Nejdřív popojdu k fotkám dvou dětí, chlapce a holčičky. Mají asi kolem osmi let a jejich portréty mě k sobě doslova přisávají. Oči těch dětí naléhavě mluví, vyprávějí mi něžně perverzní příběh, jako vystřižený z *Betonové zahrady* Iana McEwana. Modř zornic jako u panenek mrkaček a za dětskýma očima šedě natřené severské domky, černé scenerie stromů a betonové parkoviště.

Ze série *The Voice Reached Us Through the Floor but the Words Themselves Were Lost* (2009–10) fotografky Petry Malé Miller.

Vypjaté emoce na klidné hladině jednoduchých obrazů, rovnováha mezi sdělením a tajemstvím. Slova těch obrazů skutečně pronikají podlahou v podvědomí. Na dalších fotkách jsou skloněné hlavy, řídkými vlasy prosvítá světlo, které vytváří fantaskní labyrinty a obrazce. „Jednoho rána moje babička umře s očima otevřenýma dokořán, ústy bez dechu, v tichosti... něžně, bázně zavírám její víčka,“ píše v doprovodném textu k výstavě autorka. Ty děti na obrázcích, které se zastavily, aby si poslechly volání babičky k obědu, vědí, že nejen babička, ale i ony jsou odsouzení na smrt, jejich hry jsou tady jen na chvíli, než zapadne slabé severské slunce. Na těch fotkách si spolu možná hrají, ale dost možná spolu také spí, jejich pohledy jsou příliš upřené, příliš výmluvné. Stejně jako v *Betonové zahradě* ale nepřichází zděšení, pouze temná, divoká krása.

Najednou ke mně nic nedoléhá, ty fotky zastavily zmatení z absurdity všeho kolem, proniká ke mně jen jejich tichý hlas, mluví o umění a je mu rozumět.